

مجموعه آثار شهید حسن باقری / ۱۰

حسن باقری

جلد سوم

روایت زندگی

به کوشش: سعید علامیان

روایت زندگی

مجموعه آثار شهید حسن باقری / ۱۰

حسن باقری / جلد سوم

رئیس هیئت مدیره: فتح الله جعفری

مدیر عامل: مهدی امیریان

مؤسسه: مؤسسه علامیان، سعید، ۱۳۳۴ - گردآورنده

مکان: تهران، آذر: حسن باقری / به کوشش سعید علامیان

سال انتشار: ۱۳۹۶ / مؤسسه شهید حسن باقری ۱۳۹۶

موضوع: زندگی، ج ۳، مصور، رنگی ۴۴۴ صفحه

فروتن: مجموعه شهید حسن باقری / ۱۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۹-۱-۱

شابک دوره: ۱-۱-۴۵۵-۹۷۸-۶۰۰-۹۲۹-۱-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: ج ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۶) ۱

یادداشت: شمار

یادداشت: واژه نامه

منبع: روایات زندگی حسن باقری

وضعیت فهرست نویسی: فیا

شناسه افزوده: سعید علامیان

شناسه افزوده: فتح الله جعفری

مندرجات: ج ۳، مجموعه روایات، - ج ۳، روایت زندگی

موضوع: آشنردی، غلامحسین، ۱۳۳۲ - ۱۳۶۱

موضوع: شهیدان - ایران - بازماندگان - خاطرات

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ج ۷۴ الف / DSR1۶۲۶

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۷۸۷۹۲

امور نشر: هادی شیرازی
امور هنری: مجید اکبرزاده
ناشر: مؤسسه شهید حسن باقری
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بهاء جلد: ۴۶۰۰۰ تومان
آدرس مؤسسه: تهران / خیابان فاطمی / خیابان پروین اعتصامی / چهارراه
شماره دفتری / شماره ۱۵ / ساختمان شهید حسن باقری
تلفن: ۸۸۰۲۶۵۱۱-۳
زمانه: ۱۰۰۰۱۱۰۰

www.baqeri.ir

عکس: آرشبو حسن باقری
نقشه: لیلا چبازی
مکتوب سازی مصاحبه ها: زهرا جعفری
حروفچینی: فهیمه ساوین
دستیار گویا سازی: شهرزاد محمدی
آرشیو: بر اساس آرشیو حسن باقری
تنظیم نمایه ها: اسماء کرمانی
مصاحبه: معصومه زرنندی، مریم نوری

مؤسسه شهید حسن باقری
حق چاپ و نشر برای ناشر اثر محفوظ است.

فهرست

۶	پیش‌گفتار
۱۰	مقدمه
۲۸	فصل اول: هدف؛ روش
۹۰	فصل دوم: روز باشکوه
۱۷۸	فصل سوم: طعم شکست
۲۴۲	فصل چهارم: بازگشت پیروزی
۲۷۴	فصل پنجم: روز حادثه
۳۲۲	فصل ششم: متفکر جنگ
۳۶۶	فصل هفتم: فرمانده آینده‌نگر
۳۹۲	فصل هشتم: خصلت‌ها و رفتارها
۴۲۰	نمایه

پیش‌گفتار

www.ketab.ir

در میان افراد شاخص و نخبگان سال‌های انقلاب و دفاع مقدس، شخصیت شهید حسن باقری (غلامحسین افشردی) به عنوان یکی از بنیان‌گذاران مکتب دفاعی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی همواره درخششی خیره‌کننده داشته است. چرا که در طی سالیان پس از جنگ، وی، نه تنها مورد اقبال و احترام مردم به ویژه نویسندگان و هنرمندان جوان کشور بوده، بلکه حتی سایر فرماندهان جنگ نیز پیوسته علاقه‌مند بوده‌اند تا خاطرات خود را در خصوص حیات شخصی، حرفه‌ای این سردار سلحشور و باتدبیر دوران پرافتخار دفاع مقدس بیان کنند.

شهید حسن باقری در اواخر دهه ۴۰ و اوایل دهه ۵۰ میلادی، در روستای خورشید در ۲۸ مایه که با ورود او به خورشید در یکم مهرماه ۵۹ آغاز شد و با شهادتش در فکه در نهم بهمن ۶۱ به پایان رسید. علاوه بر این، اجرای عملیات‌های مهم، با شناخت عمیق از دشمن و چیرگی بر منطقه جغرافیایی جنگ و تغییرات حاصل از آن، به تشکیل اطلاعات عملیات و واحدهای تخصصی ترجمه اسناد و ارسایو، هنر اهتمام ورزید و آن‌گاه نیز با تسلط بر جبهه خودی و دشمن و تغییرات لحظه به لحظه آن، در شکل‌گیری سازمان رزم، برآورد اطلاعات و تهیه طرح عملیات، کادر سازی و تربیت فرماندهان، مدیریت و کارآمد نقشی اساسی ایفا کرد. وی همچنین با ابتکار نظریه‌ای جدید در خصوص جنگ و راه‌ها، تقابل با متجاوزان، توانست استراتژی جنگ را تغییر دهد و با تسلط بر زمین نبرد دشمن، در ردی سریع توانایی آنان و نیز شناخت استعداد نیروهای خودی، راه مقابله را باز یابد. شهید حسن باقری جنگ را فرصتی مغتنم برای رشد استعدادها می‌دانست. چندان که خود نیز در این خصوص چنین نگاشته است:

«این جنگ فرصت‌های طلایی بسیاری را جهت رشد استعدادها به ما داده است. نیروهای ما با توجه به بعد انقلابی [ای] که دارند و چشم و گوش بسته تابع مازنی از خارج آمده نیستند، می‌توانند از قالب‌های پیش‌ساخته خارج شوند و با فکر سازنده، جسارت، روش‌هایی را ابداع کنند که دشمن نخواهد توانست به سادگی به دفاع در مقابل آن‌ها برخیزد.»

او نظریه پرداز نظامی بزرگی بود که در جایگاه فرمانده عالی رتبه جنگ، توانست توازن قوا را به سود جمهوری اسلامی ایران تغییر دهد. آن‌چنان که دشمن نیز خود به این حقیقت اعتراف کرده و گفته است: «اطلاعات ایران [حسن باقری] در حملات خود اطلاعات کامل و دقیقی در خصوص یگان‌های ما اعم از خطوط حد، فرماندهان، شکاف‌ها، نقاط آسیب‌پذیر، محل استقرار

قرارگاه‌ها و مواضع توپخانه و حتی مناطق اداری در اختیار داشته و از این طریق توانسته است طرح‌های خوبی تهیه نموده و آن‌ها را به دقت به اجرا در آورد.

با این همه، شهید حسن باقری، بیش از تجهیزات جنگی، بر ایمان و اندیشه متکی بود. وی خود در این باره نوشته است:

«چیزی که دشمنان و آمریکایی‌ها را به تنگ می‌آورد، این است که ما در فکر کردن به بن‌بست نمی‌رسیم و این باعث می‌شود در عمل نیز به بن‌بست نرسیم.»

شهید حسن باقری در طی دوران کوتاه فرماندهی‌اش، ادبیاتی را به مباحث دفاعی وارد کرد که تا پیش از آن هرگز سابقه نداشت و ماحصل این تحول، رواج فرهنگ علوی و عاشورایی در میدان‌های نبرد بود؛ فرهنگی که سرچشمهٔ زلال آن نیز همانا اسلام بود و مکتب وحی. او با تکیه بر قدرت لایزال الهی و تحت رهبری امام خمینی^(ع) مشعلی را برافراشت که راه پایداری نسل‌های آیندهٔ ایران را نیز چنان روشن نگاه خواهد داشت. مبنای نظریهٔ شهید حسن باقری روحیهٔ ایمان و شهادت غلبی است که خود آن را ارمغانی بزرگ می‌نامد. او ضمن اشاره به آیهٔ شریفهٔ «کم من فئة قليلة، غلبت فئة كثيرة» (و این که عملیات‌های ما آن چه را مستشاران آمریکایی به عنوان آیین‌نامه‌های جنگ در دست، عمل جنگ در دانشکده‌های شان تدریس می‌کردند و دشمن نیز به آن آگاهی داشت، نفی کرده می‌گوید: «در عوض، روحیه و ایمان و توکل به خدا، جایگزین آن آیین‌نامه‌ها شد. چرا که نیروهای مسلح و مومن ما هنگامی که تصمیم می‌گیرند بر دشمن کافر یورش ببرند، توکل به خدا می‌کنند و اعمق به شهادت به استقبال مرگ می‌روند؛ فاذا عزمت فتوکل، و مطمئن هستند که یکی پس از دیگری پیروزی‌های الحسین نصیب آن‌ها خواهد شد.» شهید حسن باقری، اهداف و برنامه‌های خود را دقیقاً بررسی می‌کرد و با اجرای دقیق آن‌ها دشمن را به واکنش و امی داشت. او از تمام فرصت‌ها رای آموزش و بالا بردن کیفیت نیروها استفاده می‌کرد و می‌گفت: «آن چه نیروها را خسته می‌کند، کار نیست، بلکه گیجی و بی‌برنامگی است.» شهید حسن باقری بر آن بود که ابتکار عمل را باید از دشمن گرفت و فرصت برنامه‌ریزی به او نداد. او معتقد بود که هدف ما انهدام و کشتار نیروهای دشمن نیست، بلکه در برنامه‌ریزی‌ها و طراحی‌ها باید دشمن را دور بزیم تا امکانات آن‌ها سالم به دست نرسد. آن اسلام بیفتد و از سوی دیگر، باید سربازان ارتش بعث را به اسارت در آوریم تا اطراف ما را از این نیروها خالی شود و این افراد بتوانند در آیندهٔ انقلاب اسلامی عراق نقشی مؤثر ایفا کنند.

ستاد احیای اندیشه‌های سردار شهید حسن باقری از سال ۱۳۸۱ همزمان با بیستمین سالگرد شهادت آن بزرگوار کار خود را آغاز کرد. هدف از تشکیل این ستاد، تدوین و انتشار آثار حسن باقری در طول ۲۸ ماه حضور او در جبهه‌ها بود. وی آثار ارزشمند فراوانی از خود بر جای گذاشته است که عرضهٔ آن‌ها به عنوان میراث و سرمایه‌ای گران‌سنگ برای تاریخ پایداری مردم ایران فریضه‌ای فرهنگی محسوب می‌شود.

در گام نخست، زمان بندی دو ساله ای برای جمع آوری این آثار تعیین شد و در گام بعدی نیز قرار بود طی سال های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ کار تدوین و انتشار آثار جمع آوری شده به پایان برسد، لیکن به دلیل وجود مشکلات متعدد، اجرای طرح یاد شده به تأخیر افتاد، تا این که از آبان ۱۳۸۶ بار دیگر کار ادامه یافت. این در حالی است که خوشبختانه این بار، استفاده از گزارش های دقیق و منظم، عکس های منحصر به فرد و کالک ها و نقشه های کامل از مناطق عملیاتی - که جملگی به حسن باقری تعلق دارند - توانسته است به ارزش آثار منتشر شده بیفزاید.

پنج جلد نخست از گزارش های روزانه جنگ متعلق به حسن باقری - که تدوین آن ها از سال ۱۳۸۱ آغاز شده بود - به حمد الله به پایان آمد و در سال ۱۳۸۹ به چاپ رسید. در سال ۱۳۹۰ نخستین مجلد از مجموعه سه جلدی مجموعه روایات در خصوص شخصیت، زندگی و نقش حسن باقری - توسط نویسنده محترم آقای سعید علایان تدوین گردیده بود، به چاپ رسید. تألیف این مجموعه ده از آبان سال ۱۳۸۶ آغاز شده، حاصل مصاحبه با ۱۷۰ نفر از شخصیت های کشوری، لشکری، سیاسی، فرهنگی، فرماندهان سپاه و ارتش و جهاد است. جلد دوم در سال ۱۳۹۲ چاپ گردید. اراد، و عارف، فرماندهان جنگ به آن شهید بزرگوار سبب شد تا آنان متواضعانه در مرکز نشر آثار شهید مری - حاضر شوند و گاه حتی به رغم مشغله کاری، بخشی از وقت گرانبهای خویش را به گفت و گو با نویسنده مجموعه سه جلدی از جمله کتاب حاضر اختصاص دهند؛ همین جا بر خود فرض می - انم، از هر و لطف متعهدانه همه این عزیزان سپاسگزاری کنم. برخود لازم می - دانم زحمات راه - اندازی و تدوین ساسی و مسئولین تبلیغات جبهه و جنگ سپاه را به یاد بیاورم که در زمان حیات - اتاری با او در مقاطع مختلف مصاحبه کرده و پس از شهادت آن بزرگوار نیز در سال های ۶۱ و ۶۲ با جعی از فرماندهان به گفت و گو نشستند.

همچنین از ستاد کنگره استان تهران، سردار سرافراز دکتر سید رحیم صفوی، برادر ارجمند آقای احمد نوریان و همکاران شان برای جمع آوری آثار وی سال های ۷۵ و ۷۶ و نیز آقای محمدرضا موحدی و همکاران شان در تبلیغات کنگره، کارکنان نشر موسسه شهید حسن باقری، سردار سرلشکر دکتر محمد باقری، سردار حمید اصلانی و سردار صدرپور تقدیر می - نمایم. در این مجموعه تلاش شده است تا در ارایه همه روایات امانت داده شود، و از غلو پرهیز شود. باشد که مجموعه حاضر فصل جدیدی را بگشاید تا مخاطبان بتوانند از طعنه روایت فرماندهان جنگ تا حدی به شناخت شخصیت و عملکرد شهید حسن باقری نایل شوند. اگر چه برخی از مسایل را نمی - توان از طریق بیان و نگارش واژگان نشان داد، اما به هر حال، وقایع جنگ تحمیلی تا حدی معرف شخصیت حسن باقری به عنوان یک نخبه، میراث معنوی و سرمایه ملی است. موسسه شهید حسن باقری

فتح الله جعفری

تیرماه ۱۳۹۶